

МАКРОПОЛЕ *THEFT* У СЕМАНТИЧНОМУ ПРОСТОРИ *CRIME*

У статті систематизовано англomовні юридичні терміни на позначення незаконного привласнення майна. Їхню організацію представлено як структуру макрополя, що входить до семантичного простору Злочин. На підставі компонентного аналізу встановлено, що складники мікрополя мають організацію різного ступеню складності.

Юридичні терміни є актуальним об'єктом наукового спостереження, адже вони тісно пов'язані зі світоглядом, з різними політичними та юридичними теоріями, науковими напрямками, певними суспільними традиціями, правовим досвідом [1]. Значна кількість юридичних термінів зумовлює необхідність обмеження певною групою термінів. У нашій роботі об'єктом аналізу виступає група термінів, що позначають одне з базових понять юриспруденції – злочин (*Crime*).

Мета цієї статті – дослідження одного з конституентів ЛСП *Crime* – макрополя *theft*, за допомогою компонентного (семного) аналізу, що дозволяє дослідити системний характер слова.

Досліджуване макрополе має прототипову одиницю *theft*, що позначає незаконне отримання майна іншої особи:

"Theft – the generic term for all crimes in which a person intentionally and fraudulently takes personal property of another without permission or consent and with the intent to convert it to the taker's use (including potential sale)" [2].

У макрополі *theft* зареєстровано 61 термін. Наявність прототипової одиниці свідчить про те, що будова даного макрополя є ієрархічною, тобто *різномірною*. Розшарування в межах макрополя здійснюється шляхом додавання до інтегральної семи [act] диференційної семи [deceit] та низки уточнюючих сем, що характеризує дане макрополе як *дискретне*.

Перше мікрополе в його структурі охоплює 15 одиниць (*larceny, shoplifting, mixed larceny, simple larceny, petty larceny, grand larceny, household theft, personal theft, bicycle theft, motor vehicle theft, joyriding, twoccing, theft from vehicle, pocket picking (pickpocketing), pilferage*) та має доміную – прототипову гіперонімічну одиницю *larceny*, котра іменує незаконне отримання майна іншої особи без застосування сили чи шахрайства. Значення терміну формує негативна інклюзивна сема [no deceit], що додається до інтегральної семи [act]:

Larceny – "unlawful or attempted taking of property from the possession of another, by stealth, without force and without deceit with intent to permanently deprive the owner of the property" [3: 221]. Мікрополе *larceny* є *різномірним* та *дискретним*, семантична диференціація в межах мікрополя *larceny* відбувається шляхом додавання диференційних та уточнюючих сем, що зумовлює виділення мікрополів гіпонімічного рівня.

Додавання диференційної семи [object] та низки уточнюючих сем (*[car]/[bicycle]/[small]*) у ланку [injury – material – loss] зумовлює виділення мікрополя гіпонімічного рівня, репрезентованого значеннями термінів *motor vehicle theft, bicycle theft, pilferage*. Дане мікрополе прототипової одиниці не має, є *одномірним* та *дискретним*.

Термін *motor vehicle theft*, у свою чергу, виступає гіперонімом відносно термінів *twoccing, joyriding*, створюючи власне мікрополе гіпонімічного рівня в межах мікрополя, утвореного додаванням диференційної семи [object] у ланку [injury – material – loss]. Значення терміну *twoccing* формують диференційна сема [time] та уточнююча сема [period], що додаються в ланку [injury – material – loss – object – car]:

Twoccing – "TWOC derives from the wording of S12 Theft Act 1968 ... Since the taking need not involve an intention to permanently deprive the owner of the car, it is easier to prove than theft (this having an element of with the intention to permanently deprive the owner of their goods)" [4].

Значення терміну *joyriding* формують диференційна сема [time] та уточнююча сема [period], що додаються у ланку [injury – material – loss – object – car], а також уточнюючі семи [drive], [dangerous], що додаються у ланку [act – no deceit]:

Joyriding – "the unauthorized and esp. reckless taking and driving of another's vehicle for a period of time" [5].

Мікрополе гіпонімічного рівня *motor vehicle theft* є *різномірним* та *дискретним*.

Наступне мікрополе гіпонімічного рівня в межах *larceny* утворене додаванням диференційної семи [place] та уточнюючих сем (*[car]/[house]/[shop]*) у ланку [act – no deceit]. Дане мікрополе

гіпонімічного рівня представлене значеннями термінів *theft from vehicle*, *household theft* та *shoplifting*, не має прототипової одиниці, є *однорівневим* та *дискретним*.

Ще один напрям семантичної диференціації в межах мікрополя *larceny* відбувається шляхом додавання диференційної семи [value] та уточнюючих сем ([big]/[small]) у ланку [injury – material – loss], що зумовлює виділення мікрополя гіпонімічного рівня, репрезентованого значеннями двох термінів – *grand larceny*, *petty larceny*. Дане мікрополе гіпонімічного рівня не має прототипової одиниці, є *однорівневим* та *дискретним*.

Додавання диференційної семи [attended circumstances] до ланки [act – no deceit] зумовлює виділення ще одного гіпонімічного мікрополя в межах *larceny*, додавання уточнюючих сем [severe], [from person] розподіляє його на два складника, два дрібніших мікрополя гіпонімічного рівня в його структурі:

- перше мікрополе гіпонімічного рівня утворено додаванням диференційної семи [attended circumstances] та уточнюючої семи [severe] до ланки [act – no deceit]. Дане мікрополе репрезентоване значеннями термінів *mixed larceny* та *simple larceny* (для терміну *simple larceny* уточнююча сема [severe] є негативною інклюзивною), не має прототипової одиниці, є *однорівневим* та *дискретним*.

- друге мікрополе гіпонімічного рівня утворено додаванням диференційної семи [attended circumstances] та уточнюючої семи [from person] до ланки [act – no deceit]. Дане мікрополе репрезентоване значеннями термінів *personal theft* та *pickpocketing*, має прототипову гіперонімічну одиницю *personal theft*, що позначає крадіжку речей безпосередньо в особи. Значення терміну *pickpocketing* формує диференційна сема [place] та уточнююча сема [pocket], що додаються в ланку [act – no deceit – attended circumstances – from person]. Мікрополе гіпонімічного рівня *personal theft* є *різнорівневим* та *дискретним*.

Друге мікрополе в макрополі *theft* охоплює решту (46) одиниць. Дане мікрополе має домінуючу – прототипову гіперонімічну одиницю *fraud*, котра іменує будь-яке незаконне отримання майна іншої особи \ осіб обманним шляхом. Значення терміну формує диференційна сема [deceit], що додається до інтегральної семи [act]: *Fraud* – "the intentional use of deceit, a trick or some dishonest means to deprive another of his/her/its money, property or a legal right" [2].

Мікрополе *fraud* є *різнорівневим* та *дискретним*. Подальша семантична диференціація відбувається шляхом додавання диференційних та уточнюючих сем.

Так, у ланку [act – deceit] додається диференційна сема [instrument] та низка уточнюючих сем ([electronic communication] \ [internet] \ [phone] \ [mail] \ [card for payment]), внаслідок чого утворюється мікрополе гіпонімічного рівня, репрезентоване значеннями термінів *telemarketing fraud*, *internet fraud*, *identity fraud*, *credit card fraud*, *mail fraud*, *wire fraud*, *check fraud*, *computer fraud*. Категорійним терміноелементом даних термінів виступає термін *fraud*, а класифікуючий терміноелемент вказує на інструмент скоєння злочину. Дане мікрополе гіпонімічного рівня прототипової одиниці не має, є *однорівневим* та *дискретним*.

Терміни *cheque fraud* та *computer fraud* у свою чергу виступають гіперонімами відносно термінів *check kiting*, *circular kiting*, *hit and run kiting*, *retail kiting* (*cheque fraud*), та *data diddling*, *the salami technique*, *data leakage* (*computer fraud*) створюючи власні мікрополя гіпонімічного рівня.

Прямим гіпонімом терміну *cheque fraud* виступає термін *check kiting*, що позначає шахрайство із чеками, на яких недостатньо коштів. Значення терміну *check kiting* формує уточнююча сема [not enough money], що додається у ланку [act – deceit – instrument – check]: "Check kiting – a fraudulent act involving the alteration or issuance of a check or draft with insufficient funds" [6]. Термін *check kiting* виступає гіперонімом відносно термінів *circular kiting*, *hit and run kiting*, *retail kiting*, відмінність між якими полягає в установах, що використовує правопорушник під час скоєння злочину: один\декілька банків або крамниця.

Значення терміну *circular kiting* формують диференційна сема [bank(s)] та уточнююча сема [two], що додаються у ланку [act – deceit – instrument – check – not enough money]:

"Circular kiting: Involves the use of two accounts at different banks" [4].

Значення терміну *hit and run kiting* формують диференційна сема [bank(s)] та уточнююча сема [one], що додаються у ланку [act – deceit – instrument – check – not enough money]:

"Hit-and-run kiting: The kiter deposits a check one time that s/he knows is bad or possibly fictitious into his/her account. When the bank considers the funds available (usually on the next business day), but before the bank is informed the check is bad, the kiter then withdraws the funds in cash" [4].

Значення терміну *retail kiting* формують диференційні семи [shop] та [bank(s)] та уточнююча сема [one], що додаються у ланку [act – deceit – instrument – check – not enough money]:

"Retail kiting: An account holder who does not have funds for checks that have already been written to clear that day will write one or more checks to a place of retail (usually a supermarket) that will offer cash back in addition to the amount of a purchase as a courtesy to their customers. The kiter will then deposit the

cash received back into his/her bank account on the same day in order to provide sufficient funds for checks to clear that day, while the check written for cash back will clear one or more business days later" [4].

Мікрополе гіпонімічного рівня, що має прототипову одиницю *computer fraud*, представлене значеннями термінів *computer fraud*, *data diddling*, *the salami technique*, *data leakage*. Значення термінів-гіпонімів *data diddling*, *the salami technique*, *data leakage* формують диференційні та уточнюючі семи, що додаються у ланку [act – deceit – instrument – computer] або у ланку [injury – material – loss].

Значення термінів *data diddling* та *data leakage* формують диференційна сема [information] та уточнюючі семи [change] (*data diddling*) і [remove] (*data leakage*), що додаються у ланку [act – deceit – instrument – computer]:

"Data diddling...involves changing the data that will be put into the computer or that are in the computer" [3]. "Data leakage involves removing information from the computer system or computer facility" [3].

Значення терміну *the salami technique* формує диференційна сема [small], що додається у ланку [injury – material – loss]:

"The salami technique refers to taking small amounts of assets from a larger source without significantly reducing the whole" [3].

Мікрополя гіпонімічного рівня *computer fraud* та *check fraud* є *різномірними* та *дискретними*.

Додавання диференційних сем [make] та [document] у ланку [act – deceit] зумовлює виділення в межах *fraud* ще одного мікрополя гіпонімічного рівня, представленого значеннями термінів *forgery*, *counterfeiting*, *check forgery*. Дане мікрополе має прототипову гіперонімічну одиницю *forgery*, що позначає підробку документів.

"Forgery – the crime of creating a false document, altering a document, or writing a false signature for the illegal benefit of the person making the forgery" [2].

Значення термінів-гіпонімів *counterfeiting* та *check forgery* формують уточнюючі семи [money] (*counterfeiting*) та [check] (*check forgery*), що додаються у ланку [act – deceit – make – document]. Мікрополе гіпонімічного рівня *forgery* є *різномірним* та *дискретним*.

Ще одне мікрополе гіпонімічного рівня в межах *fraud* утворене шляхом додавання диференційної семи [setting] та уточнюючої семи [business] у ланку [act – deceit]. Дане мікрополе гіпонімічного рівня має прототипову гіперонімічну одиницю – *white-collar crime*, котра об'єктивує значення всіх термінів на позначення незаконного отримання майна \ фінансової користі, що скоюється у або за участі фінансових установ:

"White collar crimes are unlawful acts conducted in a business or professional setting which are performed with the goal of achieving financial gain at the expense of another party" [7].

Мікрополе гіпонімічного рівня *white-collar crime* охоплює 27 одиниць, є *різномірним* та *дискретним*, семантична диференціація в межах даного мікрополя гіпонімічного рівня відбувається шляхом додавання диференційних та уточнюючих сем.

Додавання диференційної семи [worker] до інтегральної семи [offender] зумовлює виділення першого мікрополя гіпонімічного рівня в межах *white-collar crime*, представленого значеннями термінів *employment fraud*, *intellectual property theft*, *supply and equipment pilferage*, *embezzlement*, *accounting embezzlement*, *misuse of business time*, *travel expense abuse*. Дане мікрополе гіпонімічного рівня має прототипову одиницю *employment fraud*, що позначає злочини, скоєні співробітником компанії, що зазнала шкоди в результаті такого злочину (*internal crimes against business*).

"Employment fraud is defined as a clandestine activity that violates an employee's fiduciary duties to the company or the company's customers or clientele" [7].

Значення термінів *intellectual property theft*, *supply and equipment pilferage*, *embezzlement*, *accounting embezzlement*, *misuse of business time*, *travel expense abuse* формують диференційна сема [object] та уточнюючі семи [knowledge] \ [instrument] \ [time] \ [expenses] \ [fund in trust], що додаються у ланку [act – deceit – setting – business].

Термін *embezzlement* виступає гіперонімом відносно терміну *accounting embezzlement*, значення якого формують диференційна сема [instrument] та уточнююча сема [business records], що додаються в ланку [act – deceit – setting – business – object – fund in trust].

"Accounting embezzlement. One of the most common internal criminal activities is the manipulating of accounting records to steal business funds" [8]. Мікрополе гіпонімічного рівня *employment fraud* є *різномірним* та *дискретним*.

Додавання диференційної семи [business(es)] до інтегральної семи [offender] та низки диференційних і уточнюючих сем у ланку [act – deceit – setting – business] зумовлює виділення другого мікрополя гіпонімічного рівня в межах *white-collar crime*, представленого значеннями термінів *business fraud*, *fraudulent reporting*, *price fixing*, *product fraud*, *bankruptcy fraud*, *false*

advertising. Дане мікрополе гіпонімічного рівня має прототипову одиницю *business fraud*, що позначає злочини, скоєні компанією (*crimes committed by business*).

"*Business fraud – when a corporation, or business knowingly misrepresents the truth or conceals a material fact*" [9].

Значення термінів *fraudulent reporting*, *price fixing*, *product fraud*, *bankruptcy fraud*, *false advertising* формують диференційні та уточнюючі семи, що додаються у ланку [act – deceit – setting – business].

Значення терміну *fraudulent reporting* формують диференційна сема [change] і уточнююча сема [business record]: "*Fraudulent reporting. A business might partake in fraudulent activities by manipulating or misrepresenting business accounting records, profit information, sales data, or other pertinent financial information*" [7].

Значення терміну *bankruptcy fraud* формують диференційна сема [change] і уточнююча сема [assets], а також диференційна сема [attended circumstances] та уточнююча сема [business ruin]: "*Bankruptcy fraud constitutes the concealing and misstatement of assets during bankruptcy proceedings*" [10].

Значення терміну *price fixing* формують диференційна сема [set] і уточнююча сема [price], а також диференційна сема [attended circumstances] та уточнююча сема [agreement]: "*Price fixing – a criminal violation of federal antitrust statutes in which several competing businesses reach a secret agreement (conspiracy) to set prices for their products to prevent real competition*" [2].

Значення терміну *product fraud* формують диференційна сема [sell], а також уточнююча сема [product with fault]: "*When a business knowingly produces a defective or substandard product and sells it to the public anyway, the firm has committed product fraud*" [8].

Значення терміну *false advertising* формує диференційна сема [advertise]: "*False advertising – deceptive advertising of goods or services*" [11].

Наявність прототипової одиниці та термінів-гіпонімів, свідчить про те, що мікрополя гіпонімічного рівня *business fraud* та *employment fraud* є *різгорівневими* та *дискретними*.

Інший напрям семантичної диференціації в межах мікрополя гіпонімічного рівня *white collar crime* відбувається шляхом додавання диференційних та уточнюючих сем у ланку [act – deceit – setting – business].

Додавання в ланку [act – deceit – setting – business] диференційної семи [industry] та уточнюючих сем ([health care][securities]) зумовлює виділення мікрополя гіпонімічного рівня, що складається з двох термінів: *health care fraud* та *securities fraud*. Дане мікрополе гіпонімічного рівня прототипової одиниці не має, є *однорівневим* та *дискретним*.

Термін *securities fraud* виступає гіперонімом відносно термінів *insider trading*, *stock manipulation*, *boiler rooms*, *churning* створюючи власне мікрополе гіпонімічного рівня. Дане мікрополе має прототипову одиницю – *securities fraud*, є *різгорівневим* та *дискретним*. Значення термінів-гіпонімів *insider trading*, *stock manipulation*, *boiler rooms*, *churning* формують диференційні та уточнюючі семи, що додаються у ланку [act – deceit – setting – business – industry – securities].

Значення терміну *insider trading* формує диференційна сема [instrument] та уточнююча сема [secret information]: "*Insider trading. The use of confidential information about a business gained through employment in a company or a stock brokerage, to buy and/or sell stocks and bonds based on the private knowledge that the value will go up or down*" [7].

Значення терміну *stock manipulation* формує диференційна сема [trade] та уточнююча сема [active]: "*Stock manipulation. Illicit behavior that creates or attempts to give the appearance of active trading in a security*" [5].

Значення терміну *boiler rooms* формує диференційна сема [share] та уточнююча сема [cheap]: "*Boiler rooms. The running of an operation by stock manipulators who seduce the public by deceptive sales techniques into buying "penny" stocks in obscure and poorly financed corporations*" [7].

Значення терміну *churning* формує диференційна сема [trade] та уточнююча сема [frequent]: "*Churning. The unethical and usually illegal practice of excessive buying and selling of shares of stock for a customer by a stockbroker or sales agent for the purpose of obtaining high sales commissions*" [7].

Додавання диференційної семи [organization] до інтегральної семи [human being(s)] зумовлює виділення в межах *white collar crime* мікрополя гіпонімічного рівня, представленого значеннями термінів *government fraud*, *tax fraud* \ *tax evasion*, *welfare fraud*, *insurance fraud*, *hard insurance fraud*, *soft insurance fraud*. Додавання уточнюючих сем [government] та [insurance company] зумовлює його розподіл на два мікрополя гіпонімічного рівня.

- додавання уточнюючої семи [government] у ланку [human being(s) – organization] зумовлює виділення мікрополя гіпонімічного рівня, репрезентованого значеннями термінів *government fraud*, *tax fraud* \ *tax evasion*, *welfare fraud*. Дане мікрополе має прототипову гіперонімічну одиницю *government fraud*, що позначає шахрайство проти уряду. Значення термінів-гіпонімів *tax fraud* \ *tax evasion* формують диференційні семи [avoid], [tax] (*tax fraud* \ *tax evasion*) та [misuse], [welfare system] (*welfare*

fraud), що додаються у ланку [act – deceit – setting – business]: "Tax evasion is the general term for efforts by individuals, firms, trusts and other entities to evade taxes by illegal means. Welfare fraud refers to various intentional misuses of state welfare systems by withholding information or giving false or inaccurate information" [4].

• додавання уточнюючої семи [insurance company] у ланку [human being(s) – organization] зумовлює виділення мікрополя гіпонімічного рівня, представленого значеннями термінів insurance fraud, hard insurance fraud, soft insurance fraud. Дане мікрополе має прототипову одиницю insurance fraud, що позначає шахрайство проти страхової компанії, значення термінів–гіпонімів hard insurance fraud, soft insurance fraud формують уточнюючі семи [plan], [incident] (hard insurance fraud) та [increase], [claim] (soft insurance fraud), що додаються у ланку [act – deceit – setting – business].

Мікрополя гіпонімічного рівня insurance fraud та government fraud є різнорівневими та дискретними.

Проведений аналіз дозволяє дійти висновку, що мікрополя гіпонімічного рівня в межах мікрополів fraud та larceny є одно- або різнорівневими, дискретними або недискретними, тобто мають організацію різного ступеню складності.

Перспективою роботи є аналогічний аналіз інших макро- та мікрополів ЛСП Crime.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Пиголкин А. С. Язык закона: черты, особенности // Язык закона. – М. – 1990.
2. Real life. Dictionary of the Law. – Режим доступу : <http://dictionary.law.com/>
3. Reid S. T. Crime and Criminology. – The McGraw-Hill Companies, Inc., 2000. – 540 p.
4. Wikipedia. The Free Encyclopedia [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://en.wikipedia.org/wiki/>
5. Merriam-Webster's Dictionary of Law [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.yourdictionary.com/>
6. Investopedia [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://investopedia.com/>
7. Criminal law: lawyer source [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.criminal-law-lawyer-source.com/>
8. Truell A., Milbier M. Encyclopedia of Business, 2nd ed., (1999) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://findarticles.com/p/articles/>
9. Robert J. Trader. Internet crime: the simple truth [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://home.insightbb.com/>
10. Bankruptcy Fraud [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.joffelaw.com/bankruptcy_fraud.html
11. Financial glossary [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.moneyglossary.com/>

Матеріал надійшов до редакції 04.05. 2009 р.

Манжос Я. Ю. Макрополе theft в семантическом пространстве crime.

В статье систематизированы англоязычные юридические термины, которые обозначают незаконное присвоение имущества. Их организация представлена в виде структуры макрополя, которое входит в семантическое пространство Преступление. На основе компонентного анализа установлено, что составные части макрополя имеют организацию разной степени сложности.

Manzhos Y. Y. Macrofield Theft in the Semantic Space Crime.

The article aims at giving a systematic description of English law terms with the meaning of illegal obtaining of property. Their organization is represented as the macrofield structure included into the semantic space Crime. A different degree of complexity proper to the macrofield component parts is proved on the basis of component analysis.